

Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

TILTAKSSTRATEGIER 2020 – 2023 FOR LANDBRUKET I KOMMUNENE RØROS OG HOLTÅLEN

Innhold

BAKGRUNN	3
PROSESS.....	4
TILTAK OG BRUK AV MIDLER I PERIODEN 2015 – 2019.	6
MILJØUTFORDRINGER I KOMMUNENE	7
Utfordringer for jordbrukets kulturlandskap og biologisk mangfold.	
Utfordringer for kulturmiljøer og kulturminner	8
Utfordringer for tilgjengelighet og friluftsverdier	8
Utfordringer med avrenning til vann og klimautslipp til luft.....	9
Andre miljøutfordringer:.....	10
MÅL OG PRIORITERINGER FOR PERIODEN.....	10
Overordna prioriteringer for miljøtema	11
BESKRIVELSE AV MÅL OG TILTAK FOR DE ULIKE MILJØMÅLENE	11
Avrenning til vann og klimautslipp til luft.....	11
Kulturlandskap og biologisk mangfold:	123
Kulturminner og kulturmiljøer	13
Tilgjengelighet og friluftslivsverdier.....	14
Planleggings- og tilretteleggingstiltak:	14
Bruk av utmarksbeiter	15
RETNINGSLINJER FOR ÅRLIG TILTAKSBEHANDLING.....	15
SAMLET OVERSIKT OVER MÅL OG TILTAK FOR SMIL:.....	17

BAKGRUNN

I henhold til forskrift om tiltak til spesielle miljøtiltak i jordbruket, skal kommunene utarbeide lokale målsettinger og strategier for miljørelaterte prosjekter og tiltak innen jordbruket.

I årets tildelingsbrev fra Fylkesmannen i Trøndelag står det følgende om ordningen:
«Fylkesmannen skal bidra til at kommunene prioriterer tiltak med god miljøeffekt. Fylkesmannen skal sørge for en aktivitetsfremmende forvaltning av midlene.

Kommunene skal lage lokale retningslinjer/tiltaksstrategier for SMIL der de beskriver miljøutfordringer og prioriterer miljøtiltak. Kommuner med god måloppnåelse og gjennomføringsevne skal prioriteres.

Erfaringer viser at det i noen vannområder er stort behov for utbedring av hydrotekniske anlegg i jordbruket. Det er viktig å ta tak i disse utfordringene av hensyn til avrenning, klimatilpasning, ressursbevaring, matproduksjon mm. Hydrotekniske tiltak skal prioriteres der behovene er store. Tiltak for ville pollinerende insekter og truet natur bør også vektlegges.»

Naturtypekartlegging

Det kan gis SMIL-tilskudd til naturtypekartlegging, dersom slik kartlegging kan utløse regionale miljøtilskudd (RMP-tilskudd). Dette gjelder kystlynghei, slåttemyr og slåttemark, naturbeitemark og hagemark. For å være berettiget RMP-tilskudd skal arealet som inngår i dette tilskuddet ligge i Naturbase og ha verdi «svært viktig» eller «viktig». Det er en forutsetning at kartleggingen utføres av fagpersoner med kompetanse på naturtypekartlegging etter de standarder som kreves av Miljødirektoratet.

Regionalt miljøprogam (RMP)

Formålsbestemmelsen i RMP-forskriften angir formålene med tilskuddene under hvert miljøtema. De åtte miljøtemaene er kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, friluftsliv, avrenning til vann, utslipp til luft, plantevern og miljøavtaler. Prioriteringene som blir gjort regionalt skal forankres i disse miljøtemaene.

I kommunene Røros og Holtålen søkes det bl.a om følgende ordninger:

Kap. 2 - Kulturlandskap:

- ✓ Drift av bratt areal - § 4 (hovedsakelig Holtålen)
- ✓ Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (setervoller) - § 6.
- ✓ Slått av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (setervoller) - § 8.

Kap. 3 - Biologisk mangfold:

- ✓ Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer - § 11.

Kap. 4 - Kulturminner og kulturmiljøer:

- ✓ Drift av seter – § 14.
- ✓ Besøksseter - § 15.

Kap. 7 – Utslipp til luft:

- ✓ Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen - § 21.
- ✓ Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel - § 22.
- ✓ Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange - § 23.

Landbruksplan for Røros

Landbruksplan for Røros er under utarbeiding, og blir etter planen vedtatt høsten 2020. Klima og tiltak på miljø og forurensning er en viktig del av planen.

Næringsplan Holtålen kommune

Næringsplanen for Holtålen gjelder i perioden 2016 – 2021, og er delt i 3 hoveddeler:

- ✓ Landbruk/primærnæring.
- ✓ Industri.
- ✓ Handel/ servicenæring/turisme.

PROSESS

Kommunene Røros og Holtålen har i flere år hatt årlige tiltaksstrategier. For å få mer forutsigbarhet blir det nå utarbeidet flerårige tiltaksstrategier, og det blir felles strategier for kommunene Røros og Holtålen, da det er flere likhetstrekk mellom kommunene.

Tiltaksstrategiene skal ses i sammenheng med regionalt og nasjonalt miljøprogram. De regionale miljøprogrammene legger rammen for kommunenes prioriteringer i ny tiltaksstrategi. Næringsorganisasjonene har vært involvert i prosessen med å utforme strategiene. Tiltaksstrategiene skal vedtas politisk i Røros og Holtålen.

Ledere av landbrukets faglag i Røros og Holtålen har deltatt på møtene, der de har gitt innspill til strategiene. Videre har de mottatt forslag til nye tiltaksstrategier på høring. Fra administrasjonen har Berit Siksjø og Wenche Aas Myhren deltatt i arbeidet. Mål og tiltak i tidligere tiltaksstrategier er i hovedsak videreført.

Landbruksavdelingen hadde møter med faglagene i landbruket 11.04.2019 (Holtålen) og 12.04.2019 (Røros) der tema bl.a var kommunale tiltaksstrategier. Vi ønsker å vedta flerårige tiltaksstrategier for SMIL, og kommende strategier vil gjelde for perioden 2020 – 2023.

Strategiene skal beskrive miljøutfordringene knyttet til landbruket i kommunene, og inneholde målsettinger og prioriteringer for bruk av midler i perioden. Forvaltningen av SMIL-midler skal sees i sammenheng med regionalt miljøprogram (RMP). Fordelen med flerårige tiltaksstrategier er at de gir en bedre mulighet til mer langsiktig prioritering av tiltak og eventuelle områder. Det skal lages årlige retningslinjer for søknadsbehandling, søknadsfrist, tilskuddssatser osv.

På møtet i Holtålen kom det fram følgende utfordringer:

- ✓ Mange små lapper, mye leid jord, bratt areal
- ✓ Arealer ute av drift
- ✓ Skjøtsel av jordekanter
- ✓ Utfordringer med grøfting, spesielt på leid jord

- ✓ Gjengroing i seterområder, få aktive setre igjen
- ✓ Plast på avveie
- ✓ Gamle gjerderester/piggtråd
- ✓ Bruk av tilførselslanger for gjødsel, ev tilskudd til nedgraving av rør/slanger?
- ✓ Løer og løetomter, det er gjort registrering av disse tidligere
- ✓ God utnyttelse av beiteområder
- ✓ Fremmede arter – lupiner
- ✓ Det er ikke ønske om å prioritere spesielle områder
- ✓ Åpne gjødselkummer, tilskudd til lokk, nytt tiltak
- ✓ Tilskudd til pollinerende insekter.

Og i Røros kom det fram følgende utfordringer:

- ✓ Mange små enheter, spredt landbruk over hele kommunen
- ✓ Lite samarbeid innen næringa
- ✓ Stor andel leiejord
- ✓ Mye gammel kulturmark på nordsiden av Aursunden
- ✓ Gjengroing av seterdaler
- ✓ Beitebruksplan og organisering (hører inn under tiltak i beiteområder)
- ✓ Gamle gjerder i utmark
- ✓ Kartlegging av løer og gamle utmarkslåtter for framtidig skjøtsel
- ✓ Bygninger i helhetlige setermiljøer
- ✓ Vedlikehold av grøfter/kummer
- ✓ Etablering av Fangdammer
- ✓ Sikring av kanalutløp
- ✓ Åpne gjødselkummer, tilskudd til lokk, nytt tiltak
- ✓ Tilskudd til pollinatorvennlige tiltak, nytt tiltak

Det er mange fellestrekk mellom kommunene. I begge kommunene er det stor andel leiejord, utfordringer med vedlikehold av grøfter – spesielt på leiejord, gjengroing av seterdaler, gamle gjerder i utmark og behov for tiltak som ivaretar pollinere insekter.

Nasjonalt og regionalt miljøprogram (NMP og RMP) gir føringer for prioriteringer i de kommunale tiltaksstrategiene. Miljøutfordringene i RMP skal gjenspeiles i kommunens prioriteringer. Det skal legges vekt på tiltak som har konkret miljøeffekt. Viktige miljøtiltak som ikke er sammenfallende med RMP skal også vurderes. Tiltaksstrategiene er utformet slik at den tydeliggjør sammenhengen med de aktuelle miljøtemaene.

Tiltakene ses også i sammenheng med:

- ✓ Røros Verdensarv og Circumferensen
- ✓ Skjøtsel av Småsetran på Røros
- ✓ Skjøtsel av Sølende naturreservat
- ✓ Landbruksplan for Røros kommune
- ✓ Næringsplan for Holtålen kommune 2016 - 2021

TILTAK OG BRUK AV MIDLER I PERIODEN 2015 – 2019.

I perioden har landbrukets faglag deltatt i ett til to årlige møter, der bruk av SMIL-midler, tildeling og innspill til årlige prioriteringer har vært tema.

Bruk av midler i perioden:

År	Røros		Holtålen	
	Tildeling	Behov	Tildeling	Behov
2015	350.000	1.140.000	100.000	400.000
2016	320.000	312657	100.000	
2017	330.000	1.170.000	100.000	180.000
2018	300.000	1.000.000	100.000	100.000
2019	300.000	666.219	150.000	453.569
Sum	1.600.000	4.288.856	550.000	1.133.569
Gjennomsnitt	320.000		110.000	

For Røros har det blitt innvilget ca 320.000,- per år i snitt og i Holtålen kr 110.000 i snitt til tiltak i løpet av perioden. I tillegg kommer inndratte midler. Totalt er det i perioden 2015 - 2019 innvilget kr 2,15 millioner i tilskudd til SMIL-tiltak kommunene Røros og Holtålen, med et samlet kostnadsoverslag på ca 5,4 millioner kroner, noe som gir en tilskuddsandel på knapt 40%.

Bruken av tildelte midler omfatter tiltak som ivaretar kulturmiljøer og kulturminnder og tiltak som går på forurensing (hydrotekniske tiltak).

Informasjon om ordningene har blitt formidlet gjennom Landbruksnytt, pr e-post til aktive gårdbrukere i Røros og Os, og via kommunenes hjemmeside og facebook-sider.

MILJØUTFORDRINGER I KOMMUNENE

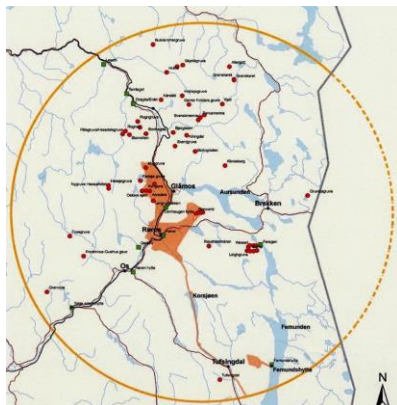
Landbruket er en betydelig næring i Røros og Holtålen kommuner. Mjølk- og kjøttproduksjon basert på grovfor er dominerende produksjoner. Bruken av utmarka med aktiv setring er fortsatt en ressurs for landbruket i kommunene.

Vi viser til miljøtemaene i Nasjonalt og regionalt miljøprogram. Det er særlig tema knyttet til kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, tilgjengelighet og friluftslivsverdier, avrenning til vann og utslipp til luft som er aktuelle for Røros og Holtålen kommunes tiltaksstrategier.

Miljøtema	Mål i Nasjonalt miljøprogram
Kulturlandskap	Ta vare på og utvikle jordbrukets kulturlandskap
	Ta vare på variasjonen i jordbrukets verdifulle kulturlandskap
Biologisk mangfold	Ta vare på og skjøtte biologisk verdifulle arealer i jordbruket
	Bedre status for truede arter i jordbruket
	Øke bruk og vern av jordbrukets genetiske ressurser
Kulturminner og kulturmiljøer	Bedre tilstanden for kulturminner og kulturmiljø i jordbruket
Tilgjengelighet og friluftslivsverdier	Bedre allmennhetens tilgang til jordbrukslandskapet
Avrenning til vann	Ingen vannforekomster i jordbruksdominerte områder skal få dårligere tilstand
	Bedre tilstanden for de mest utsatte vannforekomstene i jordbruksdominerte områder
Plantevernmidler	Redusere helse og miljørisikoen ved bruk av plantevernmidler i jordbruket
Utslipp til luft	Redusere utslipp av ammoniakk fra jordbruket
	Redusere utslipp av klimagasser fra jordbruket
	Øke opptak av karbon i jord
Økologisk jordbruk	Stimulere til økologisk produksjon i tråd med etterspørselen i markedet

Figur 4: Miljøfaglig tema og mål i Nasjonalt miljøprogram

Circumferensen til Røros Verdensarv, omfatter flere kommune – og både Røros og Holtålen ligger innenfor.

Vi har et landbruk med grasproduksjon og mye husdyr. Husdyrgjødsel er en ressurs, men den er også en miljøutfordring.

Utfordringer for kulturmiljøer og kulturminner

- ✓ Bygningsmassen knyttet til landbrukseiendommene er generelt stor. Samtidig er vi i et område tilknyttet Røros Verdensarv.
- ✓ Seterhus, utmarksløper og eldre driftsbygninger krever mye og jevnlig vedlikehold for å framstå som positive kulturbærende elementer i landskapet, samtidig som de skal være funksjonelle for næringa.
- ✓ Det er en stor utfordring for landbruket å ta vare på denne bygningsmassen. Dette er påvirket av holdninger, interesse og ikke minst økonomi. (f.eks. Røros Verdensarv og Circumferensen).

Utfordringer for tilgjengelighet og friluftsverdier

- ✓ Gjengroing og tilgjengelighet er generelt et problem og det er en utfordring å holde gamle ferdselsveier og stier åpne. Samtidig brukes utmarka aktivt og det er av betydning både for landbruket og den øvrige befolkning å tilrettelegge for økt framkommelighet i utmarka. Dette gjelder også tilgjengelighet langs elver og innsjøer.

Utfordringer med avrenning til vann og klimautslipp til luft

- ✓ Tap av næringsstoffer til vann gjennom erosjon og avrenning fra jordene. Forsumping av områder gir også økt utslipp av klimagasser til luft. Gjengroing av kanaler er et problem. Det er behov for opprensning og fornying av hydrotekniske anlegg. I både Røros og Holtålen er det et økt behov for drenering på grunn av stadig tyngre maskiner og redskap, og utfordringene øker i takt med andel leiejord. Investering for god jordstruktur vil bidra til god ressursutnyttelse, og særlig på arealer nær driftsenheten.
- ✓ Avrenning fra rundballelager. En stor andel av grovfôret lagres i rundballer. Rundballene lagres spredt langs jordekanter og i større oppsamlinger ved driftsbygningene. Noe lagres nær vassdrag. Det er særlig store lager uten oppsamling av pressaft som er en utfordring, men også mindre lager som ligger nær vassdrag.
- ✓ Avrenning fra fôringsplasser. Dette vil særlig gjelde storfe på utegang i vintersesongen.
- ✓ Store mengder husdyrgjødsel skal håndteres i en relativt kort vekstsesong. Kombinert med mange teiger og stor kjøreavstand vil det være en utfordring å utføre dette til riktig tid og med miljøvennlige metoder.
- ✓ Holtålen kommune har også en betydelig andel bratt areal, som skal høstes maskinelt (jfr. Kravet etter RMP-forskriften).

Andre miljøutfordringer:

- ✓ Stor andel leiejord, og dårlig arrondering både på eget og leid areal. Økt transport er en utfordring for miljøet og lønnsomheten til den enkelte gårdbruker.
- ✓ Det håndteres store mengder rundballeplast og noe av plasten kommer på avveie.
- ✓ Rester av gamle hamnegjerder i utmark som ikke er tatt ned.
- ✓ Metallskrap, spillolje og annet avfall fra landbruket.

MÅL OG PRIORITERINGER FOR PERIODEN

Det er et overordna mål for kommunene å opprettholde et levende og livskraftig landbruk i Røros og Holtålen som drives på en måte som ivaretar hensynet til både miljø og kulturlandskap. Landbruksnæringa i Røros og Holtålen bør framstå med et åpent og velpleiet kulturlandskap, som bevarer biologisk mangfold og med bygninger som bærer preg av aktiv drift og godt vedlikehold.

Ettersom vi ønsker å vektlegge andre viktige miljøtema, vil det i denne perioden bli lagt stor vekt på forurensningstiltak med avrenning til vassdrag og utslipp til luft. Det er særlig utfordringer med tanke på vedlikehold av hydrotekniske anlegg, og også lagring og bruk av husdyrgjødsel.

Ved å etablere flere satelittlager (eksterne lager) for husdyrgjødsel kan en legge til rette for å spre gjødsla på et gunstig tidspunkt og med bruk av slangespreder som gir mer miljøvennlig

spredning av gjødsla. Det er også viktig å hindre avrenning til vassdrag. Tiltak for god dreneringstilstand på dyrka jord vil bidra til å opprettholde god vannkvalitet. Tiltak for å opprettholde kulturlandskapet i seterområdene og biologisk mangfold må også prioriteres høyt. Særlig tiltak for å bevare aktiv setring og beitebruk.

Overordnet prioritering av miljøtema:

- 1) Avrenning til vann og klimautslipp til luft**
- 2) Kulturlandskap og biologisk mangfold**
- 3) Kulturminner og kulturmiljøer**
- 4) Tilgjengelighet og friluftslivsverdier**

Nærmere beskrivelse av aktuelle satser beskrives i årlige retningslinjer.

Prioriteringen av bruken av kommunens tilskuddsmidler til ulike typer tiltak vil kunne variere noe fra år til år. Gode prosjekter og tiltak som samsvarer med ovennevnte prioriteringer og kommunens vedtatte målsettinger vil imidlertid ha gode muligheter for å få tildelt tilskuddsmidler.

BESKRIVELSE AV MÅL OG TILTAK FOR DE ULIKE MILJØTEMAENE

Avrenning til vann og klimautslipp til luft.

Mål:

Hindre eller redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer fra dyrka areal (nitrogen og fosfor) og hindre eller redusere utslipp av klimagasser (karbondioksid, lystgass og metan).

Aktuelle tiltak:

- ✓ Avskjæringsgrøfter for å hindre sig i grunnen og hindre overflatevann i å renne inn på dyrka mark.
- ✓ Utbedring av hydrotekniske anlegg på gardsbruk, herunder spyling av grøfter.
- ✓ Gjenåpning av bekkelukkinger.
- ✓ Tiltak for å hindre avrenning fra fôringsplasser og lagringsplasser for rundballer.
- ✓ Dekke over eksisterende gjødsellager. Løsning av varig karakter som er tilpasset det aktuelle lageret.
- ✓ Tiltak for etablering, skjøtsel og/eller bevaring av kantvegetasjon langs elver, bekker og åpne kanaler.

Tilskudd til avskjæringsgrøfter og utbedring av hydrotekniske anlegg, kan vurderes som et supplement til tilskudd til drenering.

Annet:

- ✓ Innsamling av avfall, felles mottakspunkt
- ✓ Tiltak for redusert transport

Kulturlandskap og biologisk mangfold:

Mål:

Bevare og øke beitebruken på innmark og i utmark, og opprettholde et fortsatt åpent kulturlandskap, med særlig fokus på seterområdene og utmarksbeiteområdene. Ivareta biologisk mangfold samt bidra til å opprettholde aktiv jordbruks- og seterdrift.

Aktuelle tiltak:

- ✓ Tiltak som bidrar til skjøtsel, økt beitebruk og opprettholdelse av aktiv setring.
- ✓ Rydding og istandsetting av biologisk verdifulle arealer. Gammel kulturmark og slåttelandskap (naturbeitemark, slåttemark og slåttemyr).
- ✓ Bekjempelse av fremmede arter – lupiner i Holtålen og blåleddved på Røros.

Kulturminner og kulturmiljøer

Mål:

*Sette i stand og bevare viktige kulturminner og kulturmiljøer i inn- og utmark
Ivareta og sette i stand karakteristiske bygninger og bygningsmiljøer i grendene/ bygdene og på setrene.*

Aktuelle tiltak:

- ✓ Istandsetting og bevaring av freda, verneverdige eller særegne bygninger som driftsbygninger, stabbur, smier, kvernhus, avkjølinger, løer, seterhus m.m. (utvendig).
- ✓ Tiltak for å opprettholde aktiv seterdrift med melkeproduksjon. Seterfjøs kan støttes med inntil 100 000,- fra SMIL-midler.
- ✓ Istandsetting og bevaring av gamle gjerdertyper (steingjerder).
- ✓ Tiltak for å bevare helhetlige miljøer knyttet til utmarksslåtter (løer/buer og slåtteareal).

Tiltakene prioriteres i sammenheng med andre ordninger for tilskudd. Eks uthusprosjektet, kulturminnefond, fylkeskommunale midler.

Tilgjengelighet og friluftslivsverdier

Mål:

Bedre allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskap gjennom utbedring av gamle veier og stier, spesielt i seterområdene og langs vassdrag.

Aktuelle tiltak:

- ✓ Rydding og merking av gamle seterveier, ferdselsveier, turstier, samt oppsetting av infotavler.
- ✓ Rydding og tilgjengelighet til sjøer, elver og vassdrag i kulturlandskapet.

Planleggings- og tilretteleggingstiltak:

Mål:

*Bidra til mer helhetlige miljøprosjekter og være med på å skape lokalt engasjement
Prosjektene skal føre fram til en plan for gjennomføring av konkrete tiltak innenfor de ulike miljøtemaene.*

Eksempler på planleggings- og tilretteleggingstiltak:

- ✓ Registrering av utviklingsmuligheter og økt næringsmessig utnyttelse i beite- og seterområder.
- ✓ Registrering av ulike kulturminner i innmark og utmark.
- ✓ Planleggingsprosjekter, teknisk planlegging, også hos enkeltsøkere, ved større prosjekter.

Bruk av utmarksbeiter

Enkelte av kommunens beiteområder er vegetasjonskartlagt og vi har beitekart for sau og storfe. Beitene er av varierende kvalitet, alt etter hvor de ligger geografisk. Det er viktig å opprettholde og styrke beitebruken for å opprettholde god kvalitet på beitene, for å holde kulturlandskapet åpent og utnytte ressursene på en miljøvennlig måte. Ved å hindre gjengroing vil vi også bidra til bedre lysrefleksjon fra åpne flater (albedoeffekt).

Det blir stadig færre beitebrukere. Det er store utfordringer knyttet til bedre utnyttelse av utmarksbeitet gjennom organisering og holdningsskapende arbeid samt gjerdehold, for å holde dyr borte fra hytte- og villaområder og langs trafikkert vei. Utfordringer knyttet til rovviltforvaltninga medfører også en reell fare for redusert utmarksbeiting og økt gjengroing.

Gjennom ordningen for tilskudd til tiltak i beiteområder, bør elektroniske gjerdeløsninger, slik som Nofence, kunne vurderes om et alternativ til faste gjerder, eller i kombinasjon med sperregjerder.

Mål:

Opprettholde og helst øke bruken av utmarksbeitene og bidra til god organisering av beitebruken.

Aktuelle tiltak (gjennom ordningen for tilskudd til tiltak i beiteområder):

- ✓ Planlegging av beitebruk/beiteområder – avklaring av rettighetsforhold, avtaler om inngjerding, organisering mv.
- ✓ Tekniske installasjoner som sperregjerder, sanketrøer, ferister, saltsteinsautomater
- ✓ Elektronisk gjerde- og overvåkningsutstyr, radiobjeller, droner o.l.

RETNINGSLINJER FOR ÅRLIG SØKNADSBEHANDLING

Dette er retningslinjer for årlig søknadsbehandling. Det vises for øvrig til *"Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket"*, fastsatt av Landbruksdepartementet 4.2.2004 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 23 (jordlova) § 3 og § 18.

Tilskudd etter denne forskriften skal gis til tiltak som går ut over det som kan forventes som en del av den vanlige jordbruksdriften.

Meldefrist:

Kommunen skal sende inn budsjett over behov for tilskuddsmidler for kommende år. Søkere oppfordres til å melde inn aktuelle tiltak innen 15. oktober året før.

Søknadsfrist:

En årlig søknadsfrist – 1. mai, deretter løpende behandling av saker dersom det er midler tilgjengelig.

Krav til søknaden:

Søknaden leveres elektronisk via Altinn og behandles i AGROS saksbehandlersystem. Skjema finnes på landbruksdirektoratets nettside: www.landbruksdirektoratet under. Her finnes også henvisninger til regelverk og mer informasjon om ordningen.

Søknaden skal inneholde opplysninger om:

- ✓ Formålet med tiltaket/tiltakene.
- ✓ Planer: tiltakets omfang, framdriftsplan, arbeidsbeskrivelse, tegninger m.m.
- ✓ Kartfestet oversikt over miljøverdiene på landbrukseiendommen (tidligere miljøplan trinn 2).
- ✓ Spesifisert kostnadsoverslag og finansieringsplan

Annen informasjon:

- ✓ Søker må kunne dokumentere gjødselplan, sprøytejournal og kart over alle skifter som disponeres, dvs. at vilkårene i §§ 2, 3 og 4 i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket er oppfylt.
- ✓ Eventuelt fotografier som viser arealer, bygninger og/eller elementer det søkes tilskudd for.
- ✓ Skriftlig godkjenning/avtale fra landbrukseiendommens eier, dersom det er en annen enn søker.
- ✓ Leiekontrakter, dersom jorda er bortleid.
- ✓ Skriftlig avtale om gjennomføring av fellestiltak.

Kriterier for vurdering av søknader:

- ✓ konkrete tiltak som bidrar til god måloppnåelse innenfor de ulike miljøtemaene.
- ✓ vernestatus for bygninger og naturområder samt langsiktighet, plan for vedlikehold og framtidig effekt.
- ✓ tiltak som begrenser forurensing til luft og vassdrag.
- ✓ tiltak som ses i sammenheng næringsinteresser og verdiskapning.
- ✓ tiltak som er viktige for kulturlandskapet og som ses i sammenheng med aktiv bruk (eks beiting og setring)
- ✓ tiltak som kommer allmennheten til gode
- ✓ tiltak som ligger innenfor et prioritert geografisk område (kan fastsettes årlig)
- ✓ for bygningstiltak gis det tilskudd til utvendige tiltak eller nødvendige tiltak i bærende konstruksjoner
- ✓ for øvrig tiltak som ligger innenfor forskriften

Vilkår:

I vedtak kan det settes vilkår i samsvar med forskriftens bestemmelser og tiltaksstrategienes formål. Det kan også settes vilkår i henhold til andre lover og forskrifter som tiltaket kommer inn under.

Tilskuddssatser:Kulturlandskapstiltak:

Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag. Inntil 70 % for fellestiltak og tiltak som kommer allmennheten til gode.

Forurensningstiltak:

Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag.

Planleggings- og tilretteleggingstiltak:

Inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag

Dersom det er mulig, vil det være en fordel å finansiere et tiltak ved hjelp av flere ulike aktuelle finansieringsordninger, private eller offentlige for å oppnå økt effekt av midlene.

Arbeidsfrist.

Det gis 3 års arbeidsfrist. Kommunen kan, etter søknad forlenge arbeidsfristen, men ikke utover 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

Utbetaling:

Det kan foretas delutbetaling i henhold til framdrift, for inntil 75 % av bevilget tilskudd. Søkeren må levere skriftlig anmodning om utbetaling før kommunen kan anvisa utbetaling. Regnskapsoversikt og rapport for hvordan tiltaket er utført må leveres før sluttutbetaling. Det settes vilkår for utbetaling av tilskudd avhengig av type tiltak.

SAMLET OVERSIKT OVER MÅL OG TILTAK FOR SMIL:

Miljøtema (prioritet)	Mål	Tiltak -SMIL
Utslipp til vann og luft(1)	<i>Hindre eller redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer fra dyrka areal (nitrogen og fosfor) og hindre eller redusere utslipp av klimagasser (karbondioksyd, lystgass og metan.</i>	✓ Avskjæringsgrøfter ✓ Utbedring av hydrotekniske anlegg på gardsbruk, herunder spyling av grøfter ✓ Gjenåpning av bekkelukkinger. ✓ Tiltak for å hindre avrenning fra fôringsplasser og lagringsplasser for rundballer. ✓ Dekke over eksisterende gjødsellager. ✓ Tiltak for etablering, skjøtsel og/eller bevaring av kantvegetasjon langs elver, bekker og åpne kanaler
Kulturlandskap og biologisk mangfold (2)	<i>Bevare og øke beitebruken på innmark og i utmark, og opprettholde et fortsatt åpent kulturlandskap, med særlig fokus på seterområdene og utmarksbeiteområdene. Ivareta biologisk mangfold samt bidra til å opprettholde aktiv jordbruks- og seterdrift.</i>	✓ Tiltak som bidrar til skjøtsel, økt beitebruk og opprettholdelse av aktiv setring. ✓ Rydding og istandsetting av biologisk verdifulle arealer som gammel kulturmark og slåttelandskap (naturbeitemark, slåttemark og slåttemyr). ✓ Bekjempelse av fremmede arter, som Lupiner og Blåleddved, for å forebygge at de brer seg til biologisk verdifulle områder.
Kulturminner og kulturmiljøer (3)	<i>Sette i stand og bevare kulturminner og kulturmiljøer i inn- og utmark. Ivareta og</i>	✓ Istandsetting og bevaring av freda, verneverdige eller særegne bygninger som driftsbygninger, stabbur, smier,

	<i>sette i stand karakteristiske bygninger og bygningsmiljøer i grendene/bygdene og på setrene.</i>	kvernhus, avkjølinger, løer, seterhus m.m. (utvendig). ✓ Tiltak for å opprettholde aktiv seterdrift med melkeproduksjon. Seterfjøs kan støttes med inntil 100 000,- fra SMIL-midler. ✓ Istandsetting og bevaring av gamle gjerdetyper (steingjerder). ✓ Tiltak for å bevare helhetlige miljøer knyttet til utmarksslåtter (løer/buer og slåtteareal).
Tilgjengelighet og friluftsverdier (4)	<i>Bedre allmennhetens tilgjengelighet i kulturlandskapet gjennom utbedring av gamle veier og stier, spesielt i seterområdene og langs vassdrag.</i>	✓ Rydding og merking av gamle seterveier, ferdselsveier, turstier, samt oppsetting av infotavler. ✓ Rydding og tilgjengelighet til sjøer, elver og vassdrag i kulturlandskapet.